

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายธานีศ เกศวิทย์กุล ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	นายทะเบียนพรรคการเมือง	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ โดยพรรคประชาธิปัตย์มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ และเมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้พรรคประชาธิปัตย์ดำเนินการจัดทำรายงานดังกล่าวตามบทบัญญัติของกฎหมาย

เมื่อสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการแจ้งรายงานดังกล่าวของพรรคการเมืองแล้วปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์แจ้งรายงานการดำเนินกิจการ

ของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ โดย นายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรค ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรครักษ์แผ่นดินไทย เป็นผู้ลงนาม ซึ่งในหนังสือระบุว่าอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรครักษ์แผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ (๑) ในกรณีที่หัวหน้าพรรคไม่อยู่ในที่ทำการพรรคหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีกิจการ ที่จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคให้บุคคลต่อไปนี้มีอำนาจเต็มในการทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามลำดับ ดังนี้ ให้รองหัวหน้าพรรคคนหนึ่งและคนที่สองทำการแทนหัวหน้าพรรค ถ้ารองหัวหน้าพรรค ทั้งสองไม่อยู่ให้เลขาธิการพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค

พรรครักษ์แผ่นดินไทยเดิมมีนายสุรทิน พิจารณ์ เป็นหัวหน้าพรรค ต่อมาได้ลาออกจาก ตำแหน่งหัวหน้าพรรค ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับ พรรครักษ์แผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) และข้อ ๒๕ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีตำแหน่งหัวหน้าพรรคว่างลงตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้น ทำหน้าที่แทนและให้มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ภายใน สามสิบวัน ซึ่งรองหัวหน้าพรรคลำดับต้น คือ นายสมาน วาปี

นายทะเบียนพรรคการเมืองอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ ให้นายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรค ทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรครักษ์แผ่นดินไทย ซึ่งแจ้งว่าได้มอบอำนาจให้ นายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรค เป็นผู้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ อย่างไร ซึ่งนายสมาน ฯ ได้ชี้แจงว่า หน้าที่การจัดทำรายงาน ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของเลขาธิการพรรค แต่จะต้องรายงานให้หัวหน้าพรรคลงนามรับรองแล้ว จึงจะจัดส่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไป โดยนายสมาน ฯ ปฏิเสธว่า ไม่ได้มอบอำนาจให้ นายอนุชิต ดิษฐประสพ เลขาธิการพรรครักษ์แผ่นดินไทย ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคแต่อย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ของพรรครักษ์แผ่นดินไทยซึ่งมีนายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรครักษ์แผ่นดินไทย เป็นผู้ลงนามแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่ได้ รับมอบหมายจากนายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรค ทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรครักษ์แผ่นดินไทย ไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๑ ถือว่า พรรครักษ์แผ่นดินไทยไม่ได้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และเห็นควรร้องทุกข์กล่าวโทษแก่หัวหน้าพรรครักษ์แผ่นดินไทย เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้สรุปข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๑๔/๒๕๔๘ (๒๘) เมื่อวันศุกร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งที่ประชุม มีมติเห็นว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณี ที่พรรครักษ์แผ่นดินไทยมิได้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง อันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อตุลาการ รัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรครักษ์แผ่นดินไทยตามมาตรา ๖๕ (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดี พิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และส่งสำเนาคำร้องให้พรรครักษ์แผ่นดินไทยเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรครักษ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง โดยนายจิระเดช ทูมนัด หัวหน้าพรรค มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พรรครักษ์แผ่นดินไทย เดิมมีนายสุรทิน พิจารณ์ เป็นหัวหน้าพรรค ต่อมานายสุรทิน ฯ ได้ลาออกจากหัวหน้าพรรค ทำให้ คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะตามข้อบังคับพรรครักษ์แผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) และข้อ ๒๕ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีตำแหน่งหัวหน้าพรรคว่างลง ตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๗) ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน และให้มีอำนาจ เรียกประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ภายในสามสิบวัน ซึ่งรองหัวหน้าพรรค ลำดับต้น คือ นายสมาน วาปี แต่ตามวันเดือนปีดังกล่าว เป็นวันสุดท้ายแห่งการรายงาน หากไม่ ดำเนินการอาจทำให้พรรครักษ์แผ่นดินไทยเสียหาย นายอนุชิต ดิษฐประสพ ซึ่งรักษาการเลขาธิการ

พรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย จึงเป็นผู้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทยตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) และวรรคสอง ทั้งนี้ ในการทำการแทนหัวหน้าพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สิน หนี้สิน หรือเรื่อง ที่เกี่ยวกับการให้สัญญาทางการเมืองกับพรรคการเมืองอื่นหรือนิติบุคคลอื่นหรือบุคคลอื่น เมื่อดำเนินการแล้ว ผู้ทำการแทนหัวหน้าพรรคต้องนำเสนอให้คณะกรรมการบริหารพรรคให้คำรับรอง ถ้าคณะกรรมการ บริหารพรรคเสียงข้างมากในที่ประชุมไม่ให้คำรับรองการกระทำของผู้ทำการแทนหัวหน้าพรรค ให้ถือว่า การกระทำนั้นไม่มีผลผูกพันพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย

การที่นายอนุชิต ดิษฐประสพ เลขาธิการพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ได้ทำรายงานการดำเนิน กิจการตามแผนงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินปี ๒๕๔๘ โดยปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค นั้น เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออก และรองหัวหน้าพรรคคนที่ ๑ และคนที่ ๒ ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่ได้อยู่ที่ทำการพรรค ประกอบกับเป็นการเร่งด่วน นายอนุชิต ดิษฐประสพ เลขาธิการพรรค จึงได้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) ในการทำการแทนหัวหน้าพรรคตามวรรคหนึ่ง หลังจากนั้นนายอนุชิต ดิษฐประสพ ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ได้นำเสนอการปฏิบัติหน้าที่แทน หัวหน้าพรรคต่อคณะกรรมการบริหารพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติรับรองรายงานผลการดำเนินการของ พรรคกรัษณ์แผ่นดินไทยในรอบปี ๒๕๔๘ และได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ในการประชุมสามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๙ โดยที่ประชุมมีมติรับรอง รายงานผลการดำเนินงานของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๑๗๘ คน ในจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๙๖ คน ซึ่งถือว่าเป็นการทำถูกต้องตามข้อบังคับพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทยแล้วและถือว่าพรรค กรัษณ์แผ่นดินไทยได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว จึงขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณายกคำร้อง

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของ พรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง และได้ส่งสำเนาคำสั่งชี้แจงดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เพื่อให้โอกาสนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ชี้แจงเพิ่มเติม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่ง หรือหลายคนทำการแทนก็ได้ กรณีพรรครักย์แผ่นดินไทยเดิมมีนายสุรทิน พิจารณ์ เป็นหัวหน้าพรรค ต่อมาเมื่อนายสุรทินลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่ง ทั้งคณะ ตามข้อบังคับพรรครักย์แผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) และโดยที่ข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๒๕ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีตำแหน่งหัวหน้าพรรคว่างลงตาม ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน รองหัวหน้าพรรค ลำดับที่หนึ่ง คือ นายสมาน วาปี จึงเป็นผู้ทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรครักย์แผ่นดินไทย และสามารถมอบอำนาจให้กรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งทำการแทนก็ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง แต่การที่พรรครักย์แผ่นดินไทย นำข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) มาใช้บังคับ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากพรรคการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคล การกระทำอันใดเกี่ยวกับบุคคลภายนอกจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อพรรครักย์แผ่นดินไทยแจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีนายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรค ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคเป็นผู้ลงนาม โดยอ้างว่าอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) ในขณะที่นายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรคลำดับที่หนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค ตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๒๕ วรรคสาม ปฏิเสธว่าไม่ได้มอบอำนาจให้นายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรค ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่พรรครักย์แผ่นดินไทย ไม่ได้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งรับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้องและ
ส่งสำเนาให้พรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้องทราบ

ในส่วนของอำนาจในการยื่นคำร้องของผู้ร้องนั้น ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไปเพื่อให้พรรคการเมืองยังคงภาพ
อยู่ต่อไปได้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕
วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมี
ปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ประกอบกับ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติ
ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าผู้ถูกร้องแจ้งรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของ
พรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง อันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๕
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีเหตุให้ยุบ
พรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อมี
คำสั่งยุบพรรคกรัษณ์แผ่นดินไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง คำร้องนี้จึงดำเนินการไปโดยถูกต้องและ
อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและภายใต้บังคับของกฎหมาย

คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง
บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕
วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๔๘ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจง คำชี้แจงเพิ่มเติมและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเป็นอันเพียงพอแก่การที่จะพิจารณาวินิจฉัย โดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกแต่อย่างใด และคดีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคกรักษ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๕ ได้บัญญัติวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาไว้ดังนี้

มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้...

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

อย่างไรก็ตาม ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ออกามีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยในมาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (๒) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ (๓) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ (๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๐ และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสอง มาตรา ๔๒ และมาตรา ๕๗ ดังนี้

มาตรา ๑๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

กรณีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะใช้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” จะเป็นกรณีที่กฎหมายใหม่กำหนดขึ้นตอนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองให้ต้องปฏิบัติทั้งการเตือนให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานและการได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนที่จะดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคได้ ซึ่งถือว่ากฎหมายใหม่เป็นคุณแก่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องมากกว่ากฎหมายเก่าตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ก็ตาม แต่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า “ถ้ากฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด...” นั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายอาญากำหนดขึ้นเพื่อการบังคับใช้กฎหมายอาญาเท่านั้น หากมีผลใช้บังคับแก่การบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ที่มีใช้กฎหมายอาญาไม่ และแม้ว่าตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ มาตรา ๑๒๔ วรรคสอง จะบัญญัติว่า หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ก็ตาม แต่บทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๒๔ วรรคสอง ดังกล่าวข้างต้นนั้น ก็เป็นบทบัญญัติอยู่ในส่วนที่ ๒ โทษทางปกครอง หาใช่เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ โทษทางอาญาไม่ ดังนั้น การที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมิใช่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา อันจะอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ซึ่งหากกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด หากแต่ต้องบังคับตามกฎหมายที่ใช้ในเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องกระทำความผิดด้วยการไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๕ นั่นเอง

เมื่อผลแห่งการวินิจฉัยในปัญหาเรื่องกฎหมายที่จะบังคับใช้แก่คดีนี้เป็นดังนี้ กรณีจึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นต่อไปว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคครักษ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประกอบมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ เห็นว่า การเป็นผู้แทนพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และเพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ ดังนั้น การที่นายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรคครักษ์แผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ลงนามแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรคลำดับที่หนึ่ง ทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค จึงเป็นการแจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคโดยผู้ที่ไม่มีความอำนาจกระทำในฐานะเป็นผู้แทนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ดังกล่าวข้างต้น ส่วนที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง

ในคำชี้แจงว่า นายอนุชิตได้ทำรายงานการดำเนินการตามแผนงานของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทินปี ๒๕๔๘ โดยปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออก และรองหัวหน้าพรรคคนที่ ๑ และคนที่ ๒ ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะไม่อยู่ที่ทำการพรรค ประกอบกับเป็นการเร่งด่วน นายอนุชิต เลขาธิการพรรคจึงได้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรคครุฑแผ่นดินไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) และหลังจากนายอนุชิตทำรายงานเสนอต่อผู้ร้องแล้ว ก็ได้นำเสนอต่อที่ประชุมพรรคผู้ถูกร้องในการประชุมสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งที่ประชุมมีมติรับรองรายงานผลการดำเนินงานของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๑๗๘ คน ในจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๕๖ คน จึงถือว่าเป็นการทำถูกต้องตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องแล้ว และถือว่าพรรคผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว นั้น เห็นว่า เมื่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ได้บัญญัติวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกไว้ชัดเจนแล้วว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองกับทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์การทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมืองไว้ชัดเจนด้วยว่า “...เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้” ดังนั้น ข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง หากจะกำหนดหลักเกณฑ์การทำการแทนหัวหน้าพรรคที่อยู่ในบังคับที่จะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การทำการแทนหัวหน้าพรรคดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่กล่าวมาข้างต้นด้วย พรรคผู้ถูกร้องจะออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์เป็นประการอื่นให้ผิดแผกแตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ คำชี้แจงของผู้ถูกร้องในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

เมื่อข้อเท็จจริงดังที่ได้วินิจฉัยมาฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องแจ้งรายงานการดำเนินการของพรรคโดยผู้ที่ไม่ใช่อำนาจกระทำในฐานะเป็นผู้แทนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง กรณีย่อมต้องถือเท่ากับว่าพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ และเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

เข้าเกณฑ์เป็นกรณีพิเศษที่จะตั้งยุบพรรคการเมืองแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงมีความเห็นส่วนตัวให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ